

ГЕНЕАЛОГІЯ

НАЩАДКИ ГЕТЬМАНА ОЛИФЕРА ГОЛУБА: XVII–XIX СТ.

Про рід Голубів та його місце в історії України доби козаччини писало багато дослідників. Проте, останні, як правило, цікавилися або визначними представниками роду, або ж тільки окремими гілками. Сама ж генеалогія Голубів і досі залишається не вивченою.

Предки Олифера (Оліфера, Олефіра) Голуба належали до старовинної української аристократії, витоки якої сягають XV ст. В деяких джерелах існують згадки про князівське походження Голубів¹. Родове прізвище виникло на межі XV–XVI ст. і походить від некалендарного імені Голубко. Родоначалником був Голубко Ганкович. Про нього зберігалося обмаль інформації. Так, нам відомо, що він мав статус «пана», був на службі у Великого князя і мав якесь відношення до князів Острозьких². Батьком Голубка, на нашу думку, був Ганко Михайлович, що отримав від Великого князя Литовського маєтки на Київщині³. Існують значні підстави стверджувати, що Голуби, скоріш за все, емігрували з Новгород-Сіверщини під час її захоплення Московською державою.

Постать гетьмана Олифера Голуба, незважаючи на широку зацікавленість науковців добою козаччини, досліджена недостатньо. Відомо, що обирався Голуб на гетьманство тричі: у 1622–23, 1624 та 1626 рр. Першого разу він отримав булаву від П. Сагайдачного перед самою смертю останнього⁴. Саме Олифера Голуба П. Конашевич-Сагайдачний зробить «шафарам» над своїм спадком і подарує йому свій родовий маєток — с. Конашівку⁵. За життя ж П. Сагайдачного Олифер Остапович був полковником при гетьмані. Відомо кілька його морських походів та факт дипломатичного листування з перським шахом Абассом I⁶.

В роки гетьманування О. Голуб відзначився, насамперед, своїми морськими походами до Стамбулу, створенням козацько-кримсько-перської анти-турецької Ліги та козацьким посольством на сейм 1623 р. Як полковник він брав участь у повстанні Марка Жмайла (1625 р.) та походах на Крим проти турків. В одному з таких походів, 1628 р., разом з гетьманом М. Дорошенком він наклав головою. На момент смерті Олиферу Остаповичу було понад 70 років.

Про сім'ю козацького гетьмана до цього часу нічого не було відомо, окрім згадки в листі від 1622 р. про те, що Голуб є козаком старовинним і ані дітей, ані дружини не має⁷. Між тим, можна припустити, що кореспондент не мав достеменних відомостей. Народився Голуб, ймовірно, в

м. Стеблів, про що може свідчити його козацьке прізвисько «Стеблівець» (саме Стеблів і став гетьманською резиденцією Голуба, аналогічно як Канів — для М. Дорошенка). Батьком гетьмана був Євстафій Голуб, у якого, окрім Олифера, був син Дмитро та донька Єфросинія⁸. Сам О. Голуб мав сина Зиновія-Богдана⁹. Про нього до цього часу зберігся переказ в с. Вільховець Богуславського р-ну Київської обл., де знаходиться «Олиферів яр»¹⁰. Відомо, що Зиновій був шляхтичем, жив в Черкасах та помер до 1625 р. У цьому році у «помяннику» Межигірського монастиря згадується і його дружина Мотрона та два сини — Мануйло й Пилип¹¹. Син Голуба, вірогідно, родового прізвища не носив. Нагадаємо, що на початку XVII ст. козаки, які перебували під загальною «боніцією», все частіше починали вживати прізвиська. Так, О. Голуб в джерелах фіксується як «Стеблівець», «Черняк», «Оліваріус де Марконес», а в більшості випадків просто по імені. Нагадаємо, що не відоме прізвище самого гетьмана П. Сагайдачного, лише прізвисько, ім'я та по-батькові. В цей час серед козацтва стає поширеним вживати ім'я та по-батькові, які швидко почали витісняти родові прізвища. Так, в Реєстрі Війська Запорозького 1649 р. нема Івана Богуна, який вписаний, найвірогідніше, саме за патронімом¹². Подібні непоодинокі випадки існували в козацько-старшинському середовищі майже до XIX ст.¹³ Тож можна говорити про ймовірність того, що Зиновій Голуб користувався патронімом «Олиферович» («Олефірович»).

Чи були двоє його синів «Занкевичами», невідомо. Проте так називався третій син Зиновія Олиферовича — Константин Занкевич, який у різний час в документах згадується, як: Костин Занькович, Костюк Стебляна та Кост Стеблінін¹⁴. Костянтин Зиновійович Голуб відомий за участю у козацькому посольстві 1627 р. до короля¹⁵, повстанні 1637 р.; у 1638 р. він був чигиринським отаманом¹⁶. За часів козацької революції К. Занкович належав до Кам'янобродської сотні Білоцерківського полку, а коли з неї виділилась Насташська сотня, перейшов до неї. На 1654 р. К. Занкович-Стеблінін — осавул Насташської сотні¹⁷, а серед її козаків записано і його сина — Олифера (Оліфера) Зінченка. На деякий час містечко Насташка стало своєрідним сімейним центром для Голубів: там гетьман зосереджував покозачену шляхту, з якої формувався його особистий почет¹⁸. Тож в місті, як і в самому полку, до шляхти чи колишніх реєстровців з пропольської партії ставились лояльно. Серед шляхти м. Насташка в 1654 р. значився «Данило Михалов с(ы)н Занківич» — праправнук гетьмана Голуба. Батьком Данила Занкевича був корсунський полковник «Михайло Мануйлович з Стебльова», відомий своєю участю у підписанні 1638 р. «Ординації Війська Запорозького», а 1649 р. він був рядовим козаком Куришкової (Стеблівської) сотні. Цей Михайло Мануйлович був сином Мануйла Зиновійовича Голуба. Він

мав, ймовірно, брата — Гавриша Мануйленко, козака Кам'янобродської сотні¹⁹. У полковника Михайла Мануйловича було троє синів: зазначений вже Данило «Занківич», Андрій Зіневич та Мануйло Мануйлович. Брати Андрій і Данило згадуються у грамоті Шереметєва 1667 р. під прізвиськом «Зінкевич», яке закріпилося за ними. Згодом вони переселилися до Ніжинського полку. Син Андрія Михайловича — Андрій Андрійович Зінкевич — одружився з удовою Марка Васильовича Фая (Хвая) — Устимією. Дітей чи близьких родичів у Фая не було. Тому Андрій Андрійович разом з дружиною успадкував всю фаївську спадщину та прізвисько²⁰, хоча у відомих нам гетьманських універсалах продовжувала вживатися форма «Зіневич»²¹. Таке дивне поєднання прізвиськ не було рідкістю у Гетьманщині. Про це свідчать непоодинокі приклади із Родословної книги Новгород-Сіверського намісництва. Андрій Андрійович Фай-Зіневич помер бездітним, і всі володіння Фаїв перейшли до двоюрідних племінників — онуків Данила Михайловича. Останні прізвиська Фай не носили, а називалися тільки Зіневичами. Від них і походять новгород-сіверські Зіневичі. В документах Зіневичів від 1788 р., що збиралися для затвердження у дворянстві, занотовано: «Сей род начало свое благородное имеет от [ ] (в оригіналі пробіл. — О. А.) польского шляхтича Марка Фая, вышедшего в Малую Россию в город Нежин и служившего Всероссийскому престолу. Так же прапрадеда Андрея Иосифа и дедов Данила и Мануйлы»²². З цього запису бачимо, що Зіневичі пішли на відверту фальсифікацію, адже Фаї не були їхніми безпосередніми предками, а фаївські маєтки вони успадкували лише за 40 років до подання цієї родової легенди. Таке рішення, ймовірно, було продиктоване бажанням утримати фаївську спадщину та підтвердити гетьманські універсали на ім'я Марка Фая, що слугувало безперечним доказом давнього шляхетства.

Третім сином полковника Михайла Мануйловича був Мануйло Михайлович Мануйлович. Незрозуміло, чому, на відміну від інших братів, він взяв патронім батька, а не діда. Відомо, що він був одружений з Марією Михайлівною Зеленською і від цього шлюбу мав дітей Івана та Анастасію. Остання ще за життя батька вийшла заміж за Василя Івановича Оболонського²³. Помер М. Мануйлович рано, маючи чин бунчукового товариша. Іван Мануйлович Мануйлович за протекцією свого вітчима — Василя Федоровича Ялоцького — «успадкував» уряд глухівського сотника (1714–1728 рр.), а згодом став генеральним осавулом (1728–1738 рр.). Іван Мануйлович мав доньку Марію, яка була одружена з Іваном Івановичем Піроцьким. Їх діти успадкували майно Мануйловича. За родинною легендою конотопського роду Занке(о)вичів, Микола Андрійович Занкевич, син новоторзького борисоглібського архимандрита, був одружений з дочкою глухівського сотника Івана Мануйловича, від якого отримав краснянські маєтки²⁴. Проте, про

другу доньку Івана Мануйловича Мануйловича відомостей не маємо. Однак, цей родинний переказ має значення для досліджуваного нами роду. Мова йдеться не тільки про збіг в часових рамках прізвища Занкевич, але й про досить дивну родову прив'язку до Мануйловичей та краснянських маєтків. В Гетьманщині існувала сім'я Голубів, що належала до досліджуваного роду. В другій третині XVII ст. названі Голуби мешкали в м. Красний Колядин. В універсалі ніжинського полковника В. Золотаренка Івану Григоровичу Голубу-Богатому від 1663 р. його названо Іваном Краснянським²⁵.

За часів кар'єрного росту Івана Мануйловича з гілки Зіневичів виділяються двоє братів, які приймають нове прізвище Мануйлович-Зіневич. Сини новгород-сіверського сотника Мануйла Йосиповича Зіневича — Михайло та Леонтій — залишили собі батьківське прізвище та продовжили рід Зіневичів, а два інших — Федір та Іван — в першій половині XVIII ст. почали використовувати прізвище Мануйлович-Зіневич. Згодом сімейне прізвище Зіневич відпало, і в документах вони в більшості випадків фіксуються як Мануйловичі²⁶. Невідомо, чи мали сини Федора Мануйловича нащадків чоловічої статі і чи зберегли своє прізвище. Але удова Федора Мануйловича згадувалась в судових справах і як Мануйлович, і як Зіневич²⁷. 1788 р. нащадки другого брата — Івана Мануйловича — клопоталися у Новгород-Сіверському намісництві про дворянство і зазначали, що Мойсей Мануйлович та Пилип Мануйлович мали батьків — двох Симонів, одного названого по-батькові Олифіровим, а другого — за гучний голос — Горленком. Обидва служили у козацькому війську, як і їхні батьки та дід Іван Мануйлович²⁸. Проте, у 1792 р. Мойсей Симонович Мануйлович пише своє прізвище як Алфьоров-Мануйлович²⁹, а через 30 років його син Микола Мойсейович буде писатись просто Алфьоровим³⁰.

Повернемось до дітей Зиновія Олифіровича. Третій син гетьманича — Пилип³¹ — мав сина Григора, який зафіксований разом із своїм дядьком Костянтином Занковичем у Насташській сотні. Григорій Пилипович Голуб, записаний московськими писарями як «Филипов», був хорунжим в згадуваній сотні, а його син Іван Грещенко — сотенним писарем³² *.

Одним з найважливіших факторів при реконструкції генеалогії Голубів була геральдика роду. Адже користування спільним гербом є додатковим фактом належності до однієї крові. Дослідження герба цього роду заслуговує на окрему розвідку. Зауважимо лише, що в XVI ст. Голуби вико-

---

* Останній став родоначальником Голубів-Багатих, переселившись до Ніжинського полку. Генеалогія цієї гілки опублікована в першому томі «Малоросійського родословника» В. Модзалевського.

ристовували три власні герби. Вживання герба «Голуб–І» припинилося на початку XVI ст., проте його використання Голубами, окрім свідчень польських геральдистів, поки не підтвердилось. Опис герба: «На трьох зелених пагорбах стоїть фігура, що нагадує перегорнуту літеру Ш. Середній стовп подовжується до гори, перехрещується, роздвоюється і округлюється до боків. Поле червоне. Над щитом князівська корона»³³. Так званий герб «Голуб–II» (або «Сирокомля Голубів»³⁴ чи «Три крокви»³⁵) має такий опис: «На фігуру, схожу на W, згори покладено гак (стрілу) з одним краєм вістря». А в панегіричному вірші 1650 р., адресованому Б. Хмельницькому, родину Голубів виводять від спільного з гетьманом предка та називають у якості родового герба «Абданк»³⁶. Опис третього герба — «Голуб–III», як зазначають польські історики: «...znany tylko z nazwy»³⁷, був віднайдений вже зараз: «Хрест, що його верхній стовп роздвоюється і округлюється до боків»³⁸. Як бачимо третій герб — спрощений варіант герба «Голуб–I». За подібністю його називали «Юнчиком»³⁹, «Котвицею»⁴⁰ та «Ясенчиком»⁴¹. Родини, що походили від Олифера Остаповича Голуба, в більшості користувались гербом «Голуб–III». Зауважимо, що на зміну шляхетській гербовій традиції прийшла козацька. Герб Голубів в козацькій геральдиці був адаптований та пристосований до нових умов. На щитку персня-печатки генерального осавула Івана Мануйловича Мануйловича було зображено герб «Голуб–III», але до роздвоєння хреста додано оперення, а до кінця — обоюдні гаки, щоб у гербі впізнавалась розщеплена стріла (1717–1726 рр.)⁴². Відомо, що у І. Мануйловича одночасно була ще одна печатка із зображенням «кавалерського хреста» (1719 р.)⁴³. Відома печатка Мануйла Зіневича: «В щиті зображено серце, пробите стрілою та хрестом» (1721 р.)⁴⁴. Можливо, так трактував родовий герб новгород-сіверський сотник. Дійсно, роздвоєний та закруглений по боках хрест нагадує пробите хрестом серце. Нашадки Костянтина Занковича відмовились від старого знаку та обрали собі за герб зображення голуба, пізніше зміненого на крило. Так, на печатці Захарія Івановича Голуба (гілка, що в цій студії не досліджувалась) зображено родовий герб Голубів, на якому сидить голуб (1681 р.)⁴⁵. Очевидно, що вже родовий герб був незрозумілим і підсилювався зображенням птаха. Те, що зображення птаха замінило старий герб, демонструє і та гілка Голубів, що ще на початку XVII ст. під прізвиськом Галамбос оселилася в Австро-Угорщині⁴⁶.

Зіневичі взагалі змінили герб. При подачі своїх документів для затвердження в дворянстві вони зазначали: «...имевших по предкам их польских герб, в котором изображена птица, на кресте сидящая и держащая в носе пол-кольца»⁴⁷ (1788 р.). 1797 р. вони, ймовірно, подавали родовід до Герольдії. З того часу в родині Савицьких (через Бутовичів та Карпек⁴⁸) зберігся

малюнок їхнього герба: «Кавалерський крест, сопровождаемый снизу опрокинутым полукольцом»⁴⁹. Цей герб належав роду Зеновичів, що має інше походження. В першому випадку бачимо, що Зіневичі показували герб «Сліповрон», що належав Фаєві, а в другому — герб «співзвучної» з ними шляхетського сім'ї Зеновичів, зафіксований в гербовниках. Очевидно, що як і родову легенду, Зіневичі намагались фальсифікувати і герб.

Поколінний розпис нащадків Олифера Остаповича Голуба

I.

1. *Остан Голуб*.

II.

2/1. *Олифер Голуб*. Гетьман (1622–1623, 1624, 1626). + 1628.

3/1. *Дмитро Голуб*.

4/1. *Євстафія Голуб*.

III.

5/2. *Зиновій-Богдан*. «Пан з Черкас».

х *Матрона* .....

IV.

6/5. *Мануйло*.

7/5. *Пилип*.

8/5. *Кост Стеблинін (Костюк Стеблин, Костин Занькович, Костянтин Занкевич)*. Сотник Чигиринський (1638), осавул Насташської сотні (1654).

V.

9/6. *Михайло (Мисько) Мануйлович*. Полковник корсунський (1637), сотник корсунський (1638), козак Куришкінської (Стеблівської) сотні (1649).

10/7. *Григорій Пилипів («Филипов»)*. Хорунжий Насташської сотні (1654).

11/8. *Олефір Зінченко*. Козак Чернокам'янської сотні Білоцерківського полку (1649), козак Насташської сотні (1654).

VI.

12/9. *Данило Занківич*. Шляхтич м. Насташка (1654).

13/9. *Андрій Зіневич*¹. Козак ніжинський.

14/9. *Мануйло Мануйлович*. Бунчуковий товариш.

х *Марія Михайлівна Зеленська*. + 25.07.1725 р. У 2-му шлюбі за Василем Федоровичем Ялоцьким, сотником глухівським. + 1712 р.

15/11. *Іван Грищенко*. Сотенний писар насташський (1654).

VII.

16/12. *Йосип Данилович Зінкевич*. Значковий товариш. (Більш докладно про цю гілку роду: Модзалевський В.Л. Малороссийский родословник. — К.-СПб., 2004. — Т. V. — Вип. 3. — С. 20–30).

17/13. *Андрій Андрійович Фай-Зіневич*. Бунчуковий товариш (1723–1728). + між 1728 та 1738 рр.

х *Устимія Фаїха*. + до 1741 р. В 1-му шлюбі за Марком Васильовичем Фаєм. + до 1680 р.

18/14. *Іван Мануйлович Мануйлович*. Осавул генеральний артилерії (1713–1714), глухівський сотник (1714–1728), один з трьох «правителів генеральної канцелярії» (1724–1727), генеральний осавул (1728–1738). + 1740 р.

х *Васса Олексіївна Туранська*. + до 1742 р.

19/14. *Анастасія Мунуйлівна Мануйлович*. Жива у 1732 р.

х *Василь Іванович Оболонський*. Сотник сосницький. + до 1.07.1716 р.

VIII.

20/16. *Данило Йосипович Зіневич*. Військовий товариш.

21/16. *Яків Йосипович Зіневич*. Значковий товариш.

22/16. *Мануйло Йосипович Зіневич*. Військовий товариш, сотник новгород-сіверський (1721).

23/17. *Марія Іванівна Мануйлович*.

х *Іван Іванович Піроцький*. Бунчуковий товариш (1763). + до 1765 р.

IX.

24/22. *Леонтій Мануйлович Зіневич*. Значковий товариш. +1767 р.

25/22. *Михайло Мануйлович Зіневич*. Полковий осавул. + до 1784 р.

х *П.А. Максимович*.

26/22. *Федір Мануйлович Мануйлович*. * бл. 1703 р. Бунчуковий товариш (1738). + до 1748 р.

х 1) .....

2) бл. 1735 р. *Меланія (?) Федорівна* .... * бл. 1706 р. В 1-му шлюбі за Андрієм Афанасійовичем Збруцьким, священником Успенської новгород-сіверської церкви. + 12.02.1733.

27/22. *Іван Мануйлович Мануйлович*. Значковий товариш. Згадується в 1739 р.

X.

28/24. *Григорій Леонтійович Зіневич*. Згадується в 1784 р.

29/24. *Дарина Леонтіївна Зіневич*.

30/25. *Олександр Михайлович Зіневич*. Згадується в 1784 р.

31/25. *Марія Михайлівна Зіневич*.

32/26. *Параскева Федорівна Мануйлович*. * бл. 1728 р.

33/26. *Павло Федорович Мануйлович*. * бл. 1734 р.

34/26. *Ірина Федорівна Мануйлович*. * бл. 1736 р.

35/26. *Марфа Федорівна Мануйлович*. * бл. 1738 р.

- 36/26. *Дмитро Федорович Мануйлович*. * бл. 1740 р.
37/26. *Катерина Федорівна Мануйлович*. * бл. 1741 р.
38/26. *Агафія Федорівна Мануйлович*. * бл. 1742 р.
39/27. *Олифер Іванович Мануйлович*.
40/27. *Афанасій Іванович Мануйлович*.

XI.

- 41/39. *Симон Олиферів*.
42/40. *Симон Афанасійович Горленко*.

XII.

- 43/41. *Мойсей Симонович Алфьоров-Мануйлович*. Згадується у 1788–1792 рр.
44/42. *Пилип Симонович Горленко-Мануйлович*. Згадується у 1788 р.

XIII.

- 45/43. *Юхим Мойсейович Алфьоров*.
46/43. *Афанасій Мойсейович Алфьоров*.
47/43. *Микола Мойсейович Алфьоров*.
48/44. *Йосип Пилипович Горленко*.
49/44. *Яким Пилипович Горленко*.
50/44. *Козьма Пилипович Горленко*.
51/44. *Софія Пилипівна Горленко*.

---

¹ *Strykowski M.* Kronika Polska, Litewska, Żmódzka i wszyskiej Rusi. — Warszawa, 1846. — S. 433; *Kraszewski J.I.* Podania heraldyczne (Wyjątek). Kniazia Hołuby // Athenaeum. — Wilno, 1846. — T. VI. — S. 38–40.

² *Lietuvos Metrika.* Knyga №8 (1499–1514). — Vilnius, 1995. — S. 422; *Boniecki A.* Herbarz Polski. — Warszawa, 1904. — T. VII. — S. 320; *Кулаковський П.* Канцелярія Руської (Волинської) Метрики 1569–1673 рр. Студія з історії українського регіоналізму в Речі Посполитій. — Острог-Львів, 2002. — С. 173.

³ *Кулаковський П.* Вказ. пр. — С. 173.

⁴ *Мицик Ю.* З нових документів до історії міжконфесійних відносин в Україні XVII–XVIIIст. // Дніпропетровський історико-археографічний збірник. — Дніпропетровськ, 1997. — Вип. 1. — С. 138.

⁵ *Похилевич Л.* Сказания о населенных местностях Киевской губернии или Статистические, исторические и церковные заметки о всех деревнях, селах, местечках и городах в пределах губернии находящихся. — Біла Церква, 2005. — С. 476.

⁶ *Баран О.* Козацько-перські взаємини в творах П'єтра делла Валле. — Вінніпег, 1985. — С. 15–38; *Дашкевич Я.* Персько-українські дипломатичні контакти у 1610–1620-х рр. // Україна дипломатична: Науковий щорічник. — К., 2004. — Вип. 4. — С. 161.

⁷ Мицик Ю. Вказ. пр. — С. 138.

⁸ *Bartoszewicz J.* Kniaż i chiążę. — Krakow, 1876. — S. 39; *Kraszewski J.* Op. cit. — S. 38–40.

⁹ Інститут рукопису Національної бібліотеки України ім. В. Вернадського (далі — ІР НБУВ). — Ф. 225. — Спр. 375/374. — Арк. 277, 371.

¹⁰ «... щось є про фігуру по-батькові Оліхвірович. Про Оліхвіровича. Не про самого Оліхвера, а про фігуру Оліхвіровича. І вже не пам'ятаю одне ім'я, а друге Оліхвірович. Щось до Хмельницького. І з цим Оліхвіровичем пов'язано щось визначне. У нас є багато фамілій Оліхвіренко. В Семигорах (сусіднє село. — *О. А.*). Тут є цілий ключ людей. Але наш Оліхвірович і з цими Оліхвіренками не пов'язаний — бо він, це щось інше. І не полковник. А якась фігура, така кумедна, чимось вона забарвлена в історичних подіях. Це колись, колись це було» / Записано 07.08.2005 р. О. Алфьоровим зі слів Павла Єрофійовича Зеленського, 1923 р. н. у с. Вільховець, Богуславського р-ну, Київської обл.

¹¹ ІР НБУВ. — Ф. 225. — Спр. 375/374. — Арк. 277, 371.

¹² Присяжні книги 1654 р.: Білоцерківський та Ніжинський полки / Упор. Ю. Мицик, М. Кравець. — К., 2003. — С. 19.

¹³ ІР НБУВ. — Ф. 1. — Спр. 60497. — Арк. 23–25 зв., 213–214 зв., 510 зв.–511, 594 зв.–596.

¹⁴ *Грушевський М.* Історія України-Руси. — К., 1995. — Т. 8. — Ч. 1. — С. 39, 317; Реєстр Війська Запорозького 1649 р. / Упор. О. Тодійчук. — К., 1995. — С. 180; Присяжні книги... — С. 56.

¹⁵ *Грушевський М.* Вказ. пр. — С. 38–39.

¹⁶ *Okolski S.* Dyaryusz transakcyi wojennej między wojskiem koronnem i zaporoskiem, w r. 1637. — Kraków, 1858. — S. 195.

¹⁷ *Кривошея В.* Українська козацька старшина. — К., 2005. — Ч. 1: Урядники гетьманської адміністрації. — С. 35.

¹⁸ *Яковенко Н.* Нарис історії середньовічної та ранньомодерної України. — К., 2005. — С. 362.

¹⁹ Реєстр Війська Запорозького 1649 р... — С. 186.

²⁰ Центральний державний історичний архів України у м. Києві (далі — ЦДІАК України). — Ф. 51. — Оп. 3. — Спр. 558. — Арк. 2; Спр. 1628. — Арк. 4; Спр. 2272. — Арк. 1; *Модзалевский В.* Малороссийский родословник. — Т. V. — Вып. 3 / Упор. В. Томазов. — К.-СПб., 2004. — С. 20–30.

²¹ Універсали Івана Мазепи (1687–1709). — К., 2002. — Ч. 1. — С. 298–299, 395–396; К., 2006. — Ч. 2. — С. 200–201.

²² ІР НБУВ. — Ф. 1. — Спр. 60497. — Арк. 13–13 зв.

²³ ЦДІАК України. — Ф. 51. — Оп. 3. — Спр. 13912. — Арк. 15.

²⁴ *Лазаревский А.* Описание Старой Малороссии: Материалы для истории заселения, землевладения и управления. — К., 1893. — Т. 2: Полк Нежинский. — С. 45–46.

²⁵ Універсали українських Гетьманів від Івана Виговського до Івана Самойловича (1657–1687). — К.-Львів, 2005. — С. 897.

²⁶ ЦДІАК України. — Ф. 51. — Оп. 3. — Спр. 3210. — Арк. 38–39 зв., 43, 55; ІР НБУВ. — Ф. 1. — Спр. 60497. — Арк. 304 зв.

- ²⁷ IP НБУВ. — Ф. 1. — Спр. 10227, 10428, 10499.
- ²⁸ Там само. — Спр. 60497. — Арк. 304–304 зв.
- ²⁹ ЦДІАК України. — Ф. 1032. — Оп. 2. — Спр. 701. — Арк. 17–17 зв., 19–19 зв., 30.
- ³⁰ Державний архів Чернігівської області (ДАЧО). — Ф. 133. — Оп. 4. — Спр. 19. — Арк. 1–2 зв.
- ³¹ IP НБУВ. — Ф. 225. — Спр. 375/374. — Арк. 277, 371.
- ³² Присяжні книги...
- ³³ Wielka encyklopedia powszechna ilustrowana. — Warszawa, 1902. — Т. XXIX–XXX. — S. 278.
- ³⁴ *Piekosinski F.* O dynastycznym szlachty polskiej pochodzeniu. — Kraków, 1888. — S. 230.
- ³⁵ *Kojatowicz W.W.* Herbarz rycerstwa W. X. Litewskiego tak zwany compedium czyli o Klejnotach albo herbach ktorych familiestany rycerskiego w prowincyach Wielkiego Xięstwa Litewskiego zażywaja. — Kraków, 1897. — S. 276.
- ³⁶ *Грушевський М.* Вказ. пр. — К., 1997. — Т. 9. — Ч. 2.– С. 1525.
- ³⁷ Polska encyklopedia szkachecka. — Warszawa, MCMXXXV. — Т. II. — S. 375.
- ³⁸ *Алфьоров О.* Показачення роду Голубів-Княжицьких як вияв соціально-політичних змін на українських землях у XVII ст. // *Nad Wisłą i Dnieprem: Polska i Ukraina w przestrzeni europejskiej — przeszłość i terażniejszość.* — Toruń-Kijów, 2003–2004. — № 2–3. — S. 27.
- ³⁹ *Лукомский В., Модзалевский В.* Малороссийский гербовник. — К., 1993. — С. 33; *Яковенко Н.* Вказ. пр. — С. 405.
- ⁴⁰ *Вонієcki А.* Op. cit. — S. 320.
- ⁴¹ Державний архів Київської області (далі — ДАКО). — Ф. 782. — Оп. 1. — Спр. 2465. — Арк. 9.
- ⁴² ЦДІАК України. — Ф. 51. — Оп. 3. — Спр. 279. — Арк. 2 зв.; Спр. 2696. — Арк. 8; Спр. 16889. — Арк. 3.
- ⁴³ *Лукомский В., Модзалевский В.* Указ. соч. — С. 107.
- ⁴⁴ ЦДІАК України. — Ф. 51. — Оп. 3. — Спр. 616. — Арк. 14.
- ⁴⁵ IP НБУВ. — Ф. 1. — Спр. 50475. Повідомлено О. Однороженком.
- ⁴⁶ *Magyar Orszagos Leveltar. Archiv der Koniglich Ungarischen Hoftkanzlei — Libri regii (A 57).* — Bd. 42. — S. 99; Bd. 44. — S. 84; *Der Ungarische Adel von Geza v. Csergheo.* — Nurnberg, 1802. — S. 199, tabl. 158; *Bojnicic I.* Der Adel von Kroatien und Slavonien. — Nurnberg, 1899. — S. 54, tabl. 39;
- ⁴⁷ IP НБУВ. — Ф. 1. — Спр. 60497. — Арк. 13 зв.
- ⁴⁸ *Модзалевский В.* Указ. соч. — С. 28.
- ⁴⁹ *Лукомский В., Модзалевский В.* Указ. соч. — С. 61.
- ⁵⁰ Див.: *Модзалевський В.* Указ. соч. — С. 21–30. Гілка Д. Зіневича не подається.